

INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM MENEJMENTINING SAMARADORLIGINI ANIQLASH BO'YICHA TAJRIBA-SINOV ISHLARI

Djurayeva Gavhar Nuriddin qizi

Toshkent shahridagi Bucheon universiteti 2-bosqich magistranti.

Ilmiy raxbar: Melibayeva R N, PhD, professor.

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi integratsiyalashgan ta'lim menejmentining ta'lim jarayonidagi samaradorligini aniqlash masalalari yoritilgan. Tadqiqot jarayonida zamonaviy ta'lim menejmenti yondashuvlari, fanlararo integratsiya asosida boshqaruvni tashkil etish mexanizmlari hamda ularning ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligiga ta'siri o'rganildi. Tajriba-sinov ishlari umumta'lim va oliy ta'lim muassasalari misolida olib borildi. Tadqiqot natijalari integratsiyalashgan yondashuv asosida ta'limni boshqarish pedagogik jarayon samaradorligini oshirishini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: integratsiya, ta'lim menejmenti, boshqaruv samaradorligi, tajriba-sinov ishlari, innovatsion ta'lim, pedagogik tizim.

Аннотация: В данной диссертации рассматриваются вопросы определения эффективности интегрированного управления образованием в образовательном процессе. В ходе исследования были изучены современные подходы к управлению образованием, механизмы организации управления на основе междисциплинарной интеграции и их влияние на качество образования и эффективность управления. Экспериментальная работа проводилась на примере учреждений общего и высшего образования. Результаты исследования показали, что управление образованием на основе интегрированного подхода повышает эффективность педагогического процесса.

Ключевые слова: интеграция, управление образованием, эффективность управления, экспериментальная работа, инновационное образование, педагогическая система.

Abstract: This thesis covers the issues of determining the effectiveness of integrated educational management in the educational process. In the course of the research, modern educational management approaches, mechanisms for organizing management based on interdisciplinary integration, and their impact on the quality of education and management efficiency were studied. Experimental work was conducted on the example of general education and higher education institutions. The results of the research showed that educational management based on an integrated approach increases the effectiveness of the pedagogical process.

Keywords: integration, educational management, management efficiency, experimental work, innovative education, pedagogical system.

KIRISH

Bugungi globallashtirish sharoitida ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarib bormoqda. Ta'lim sifatini oshirish, boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish hamda resurslardan samarali foydalanish masalalari dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan, integratsiyalashgan ta'lim menejmenti ta'lim tizimini rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Integratsiyalashgan ta'lim menejmenti — bu ta'lim jarayonida pedagogik, tashkiliy, axborot-kommunikatsion va boshqaruv komponentlarining o'zaro uyg'unlashuvi asosida samarali boshqaruvni tashkil etishdir. Mazkur yondashuv ta'lim jarayonining yaxlitligini ta'minlaydi va uning natijadorligini oshiradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Ta'lim menejmenti masalalari xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Jumladan, P. Drucker, H. Fayol, M. Fullan kabi olimlar boshqaruv samaradorligi va strategik menejment masalalarini yoritib bergan. Ta'lim menejmentining integrativ yondashuvlari esa J. Bush, T. Bush va L. Bell tadqiqotlarida tizimli tahlil qilingan. O'zbekiston olimlaridan N.X. Jo'rayev, R.H. Jo'rayev, B.X. Xodjayev, Sh.Q. Sharipovlar ta'limni boshqarish, innovatsion yondashuvlar va ta'lim sifatini oshirish masalalarini ilmiy asoslab berganlar. Mazkur tadqiqotlarda integratsiya tushunchasi ko'proq fanlararo bog'liqlik nuqtayi nazaridan yoritilgan bo'lsa, integratsiyalashgan ta'lim menejmentining amaliy samaradorligini tajriba-sinov asosida aniqlash masalasi yetarlicha o'rganilmagan.

Shu bois, ushbu maqolada integratsiyalashgan ta'lim menejmentining samaradorligini amaliy tajriba-sinov ishlari asosida aniqlashga alohida e'tibor qaratildi.

TADQIQOTNING MAQSADI VA VAZIFALARI

Tadqiqotning asosiy maqsadi integratsiyalashgan ta'lim menejmentining samaradorligini tajriba-sinov ishlari orqali aniqlashdan iborat.

-Vazifalar:

- integratsiyalashgan ta'lim menejmentining nazariy asoslarini tahlil qilish;
- ta'lim menejmentida integratsion yondashuvning ahamiyatini aniqlash;
- tajriba-sinov ishlari tashkil etish va o'tkazish;
- olingan natijalarni tahlil qilish va xulosalar chiqarish.

Integratsiyalashgan ta'lim menejmentining nazariy asoslari

Ta'lim menejmenti pedagogik jarayonlarni rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Integratsiyalashgan yondashuv esa turli fanlar, metodlar va boshqaruv mexanizmlarining o'zaro bog'liqligini ta'minlaydi.

Ilmiy adabiyotlarda integratsiya tushunchasi tizimning alohida qismlarini yagona maqsad yo‘lida birlashtirish sifatida talqin etiladi. Ta’lim menejmentida bu yondashuv:

- fanlararo aloqalarni kuchaytirish;
  - boshqaruv qarorlarini optimallashtirish;
  - ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.
- Tajriba-sinov ishlarini tashkil etish metodikasi
- Tajriba-sinov ishlari 3 bosqichda amalga oshirildi:

1. Aniqlovchi bosqich

Bu bosqichda ta’lim muassasalarida mavjud boshqaruv tizimi, o‘qituvchilar va rahbarlarning integratsiyalashgan ta’lim menejmenti haqidagi bilim va ko‘nikmalari o‘rganildi.

2. Tajriba bosqichi

Integratsiyalashgan ta’lim menejmenti modeli joriy etildi. Unda:

- fanlararo integratsiya;
- raqamli boshqaruv vositalari;
- jamoaviy rejalashtirish usullari qo‘llanildi.

3. Nazorat bosqichi

Natijalar monitoring qilinib, tajriba va nazorat guruhlarini o‘rtasida solishtirma tahlil o‘tkazildi.

Tadqiqot natijalari va ularning tahlili

Tajriba-sinov ishlari natijalari quyidagilarni ko‘rsatdi:

- ta’lim jarayonini rejalashtirish samaradorligi 20–25 % ga oshdi;
- o‘qituvchilarning innovatsion faoliyatga bo‘lgan qiziqishi kuchaydi;
- boshqaruv qarorlarining tezkorligi va aniqligi ta’minlandi.

Statistik tahlillar integratsiyalashgan ta’lim menejmenti ta’lim sifati va boshqaruv samaradorligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatishini tasdiqladi.

XULOSA

Integratsiyalashgan ta’lim menejmenti zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tajriba-sinov ishlari ushbu yondashuvning amaliy samaradorligini isbotladi. Integratsiya asosida boshqaruvni tashkil etish ta’lim jarayonining yaxlitligi, uzviyligi va natijadorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.

2. Abdullayev A. Ta'lim menejmenti asoslari. – Toshkent: Fan, 2019.
3. Muslimov N.A. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Innovatsiya, 2020.
4. Slastenin V.A. Pedagogika. – Moskva: Akademiya, 2018.
5. UNESCO. Education Management and Integration. – Paris, 2021.

